

Sygn. akt III AUa 1928/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SSA Michał Bober (spr.) SSA Barbara Mazur
Protokolant:	Aleksandra Portaszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o ubezpieczenie społeczne i składki

na skutek apelacji Z. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 września 2012 r., sygn. akt V U 468/12

1. oddała apelację;
2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony Z. K. wniósł odwołanie od decyzji stwierdzającej, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 sierpnia 2001r. do 5 grudnia 2002r. i od 1 stycznia 2003r. do 7 grudnia 2011r.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Słupsku zaskarżonym wyrokiem oddalił odwołanie opierając rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Ubezpieczony od marca 1994r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...), której przedmiotem było: działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych

strat, pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne, pozostałe pośrednictwo pieniężne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej nie sklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. W ramach tej działalności współpracował z instytucjami ubezpieczeniowymi i bankami. Był zgłoszony do Urzędu Skarbowego w S., jako osoba prowadząca działalność gospodarczą z siedzibą w miejscu zamieszkania, opodatkowaną podatkiem dochodowym w formie zasad ogólnych. W zeznaniach podatkowych wykazywał przychód i stratę z tytułu działalności gospodarczej za lata 1995 – 2008. W poszczególnych latach wykazał:

- w 2000r. - strata z działalności gospodarczej 13.630,17zł, dochód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) – 344zł oraz dochód z najmu, dzierżawy,
- w 2001r. - strata z działalności gospodarczej 8.717,38zł, dochód z najmu, dzierżawy,
- w 2002r. - strata z działalności gospodarczej 3.984,18zł, dochód z najmu, dzierżawy,
- w 2003r. – dochód z działalności gospodarczej 2.925,36zł,
- w 2004r. - dochód z działalności gospodarczej 2.990,96zł, dochód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) w kwocie 243,87zł, dochód z najmu, dzierżawy,
- w 2005r. - dochód z działalności gospodarczej 8.914,07zł, dochód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) w kwocie 139,20zł,
- w 2006r. - dochód z działalności gospodarczej 8,.207,12zł,
- w 2007r. - dochód z działalności gospodarczej 5.642,61zł,
- w 2008r. – dochód z działalności gospodarczej 3.534,47zł,
- w 2009r. – przychód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) w kwocie 29.219,15zł, koszt uzyskania 16.349,81zł, dochód 12.869,34zł,
- w 2010r. - przychód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) w kwocie 21.235,94zł, koszt uzyskania 16.719,23zł, dochód 4.516,71zł,
- w 2011r. - przychód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia) w kwocie 19.990,06zł, koszt uzyskania 6.938,52zł, dochód 13.051,54zł, oraz dochód z najmu i dzierżawy.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony poszukiwał potencjalnych klientów – kredytobiorców dla banków. Wcześniej tego typu czynności wykonywał w ramach stosunku pracy. Te same czynności wykonywał w ramach stosunku pracy w (...) będąc zatrudnionym na 1/10 etatu. Tylko w grudniu 2002r. z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy w (...) uzyskał wynagrodzenie przewyższające 1/2 minimalnego wynagrodzenia w kraju.

Ubezpieczony nie wykreślił działalności gospodarczej licząc na nawiązanie współpracy z jakimś bankiem. Od 2000r. uzyskiwał dochód w związku ze świadczeniem usług na rzecz ubezpieczycieli tj. robił zdjęcia szkód lub samochodów przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Dane dotyczące miejsca i przedmiotu ubezpieczenia pozyskiwał za pośrednictwem internetu. W zeznaniach podatkowych przychód z robienia zdjęć na rzecz firm ubezpieczeniowych wykazywał do roku 2008 jako przychód z działalności gospodarczej zaś za lata 2009, 2010, 2011 jako przychód z działalności wykonywanej osobiście (w tym z umowy o dzieło, zlecenia). Ponadto ubezpieczony uzyskiwał dochód z tytułu drobnych robót związanych z naprawą samochodów (z wykształcenia jest mechanikiem samochodowym), prac malarskich w mieszkaniach.

Ubezpieczony w dniu 8 grudnia 2011r. zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, co zostało zgłoszone do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. O zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej Centralna Ewidencja zawiadomiła ZUS.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 05.03.2012r.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonego Z. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

Przedmiot prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej, wynika z zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Określenie przedmiotu działalności w tym zaświadczeniu nastąpiło zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – załącznik Nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24.12.2007r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), Dz. U. z 2007r. Nr 251, poz. 1885 i kierując się tym oznaczeniem należy stwierdzić, iż ubezpieczony robiąc zdjęcia na potrzeby ubezpieczenia bądź szacowania szkód wykonywał czynności, które były przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej, gdyż w sekcji (...)Działalność finansowa i ubezpieczeniowa jest (...)– Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, Podklasa (...)– Działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne i sekcja (...)Z – Działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat, (...)Z. – Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, (...)Z – Pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne. Prowadzenie tej działalności gospodarczej wynika z informacji Urzędu Skarbowego w S., gdyż ubezpieczony zgłaszał ponoszenie strat w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, a także zgłaszał dochody z tej działalności. Sposób oznaczenia przez ubezpieczonego źródła przychodów w formularzach rozliczeniowych na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego, nie ma w związku z tym żadnego znaczenia. Istotne znaczenie ma przedmiot faktycznie prowadzonej aktywności zawodowej w okresie objętym sporem. Z powyższego zatem wynika, iż okoliczność nie wykonywania przez ubezpieczonego w okresie objętym sporem usług w zakresie pośrednictwa kredytowego (oznaczenia wg PKD rozpoczynające się od cyfr(...)mieszczące się w tej samej Sekcji(...)) nie oznacza nie prowadzenia działalności gospodarczej. Doszło bowiem jedynie do zmiany jej przedmiotu ale zmiana tej działalności nadal mieściła się w zakresie określonym zaświadczeniem o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca musi się liczyć z ewentualnymi przestojami firmy. Jeśli nie wykreśli jej z ewidencji, oznacza to, że prowadzi działalność. Powinien więc płacić składki na ubezpieczenia społeczne. Żadna z grup osób fizycznych wymienionych w art. 6-14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest traktowana jako grupa uprzywilejowana. Składka na ubezpieczenie społeczne jest publicznoprawną daniną o charakterze niepodatkowym. Obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości „zawieszenia działalności gospodarczej” lecz jedynie „zaprzestanie” jej wykonywania. Nie wykreślanie działalności gospodarczej w związku z oczekiwaniem (jak było w przypadku ubezpieczonego) na ewentualne oferty nawiązania współpracy z jakimś bankiem oznacza wolę prowadzenia nadal tej działalności gospodarczej. W ocenie tego Sądu stanowisko to jest nadal aktualne mimo zmiany ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2010r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.) dokonanej od 20 września 2008r., a polegającej na dodaniu do przedmiotowej ustawy art. 14a w świetle którego przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy. Jednakże w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, co wynika z dyspozycji art. 14a ust. 3 powołanej ustawy.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony w całym spornym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Powyższe wynika z informacji udzielonej przez Urząd Skarbowy w S., zeznań o osiągniętych dochodach za lata 2009, 2010, 2011złożonych przez ubezpieczonego oraz z zeznań ubezpieczonego i jego oświadczenia złożonego przed zamknięciem rozprawy. Sąd ten w pełni oparł się na wyżej wymienionych dowodach

z dokumentów oraz na zeznaniach i oświadczeniach ubezpieczonego, co do źródeł osiąganego przychodu w spornym okresie. Odmienne ocena prawna ubezpieczonego co do charakteru źródeł przychodu nie pozbawia jego zeznań waloru wiarygodności.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości i zarzucając „odmienną interpretację aktywności zawodowej co do charakteru źródła przychodu”. W oparciu o powyższy zarzut apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania wniesionego do Sądu Okręgowego w Słupsku.

W uzasadnieniu wnioskodawca wyjaśnił, że czynności polegające na wykonywaniu zdjęć fotograficznych dla towarzystw ubezpieczeniowych należy uznać za wykonywanie umowy o dzieło zgodnie z kodeksem cywilnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Z. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Spór w analizowanej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy Z. K. w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Powyższą wątpliwość, zdaniem Sądu Apelacyjnego w sposób wyczerpujący wyjaśnił w uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd I instancji. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości akceptuje przywołane w apelacji stanowisko, wedle którego obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą - wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności. Tym samym do powstania obowiązku ubezpieczenia wymagane jest faktyczne prowadzenie tej działalności. Wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej w świetle powyższego to rzeczywista działalność zarobkowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Rozpoczęcie działalności gospodarczej polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 35/07, wyrok SN z 21 czerwca 2001r., sygn. akt II UKN 428/00, wyrok SN z 25 listopada 2005r., sygn. akt I UK 80/05, OSNP 2006r, nr 19-20, poz. 309). Z tego powodu wpisowi nadawano zawsze charakter deklaratoryjny, a nie - konstytutywny. Nie kreował on również bytu prawnego przedsiębiorcy. Określanie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej wpisywanej do ewidencji powodowało istnienie domniemania faktycznego, że z tą datą działalność gospodarcza została podjęta i była prowadzona aż do czasu jej wykreślenia z ewidencji. Domniemanie faktyczne ma znaczenie dowodowe i może być obalone (wyrok NSA W-wa z 25.10. 2006r., sygn. akt II GSK 179/06, LEX nr 276729).

Wbrew jednak przekonaniu wnioskodawcy, również Sąd I instancji miał na względzie przywołane orzecznictwo. Dokonując oceny, czy wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą, traktowaną jako przesłanka podlegania ubezpieczeniu społecznemu i obowiązkowi uiszczania składek na to ubezpieczenie, Sąd wziął pod uwagę wszystkie zgromadzone w sprawie dowody, które de facto pozwoliły na ustalenie faktycznej sytuacji wnioskodawcy – szeroko przedstawionej w uzasadnieniu wyroku.

Wnioskodawca w wywiedzionej apelacji podniósł, że jego aktywność zawodowa mieszcząca się w ramach wykonywania umów o dzieło winna skutkować uwzględnieniem jego odwołania. Poza sporem jednak w sprawie było, że uzyskiwany przez wnioskodawcę dochód pochodził z wykonywanych przez niego na rzecz firm ubezpieczeniowych zdjęć. Wnioskodawca wyjaśnił, że zdjęcia wykonywał na podstawie umowy o dzieło, uzyskany w ten sposób dochód

rozliczał natomiast w ramach prowadzenia działalności gospodarczej. Taki sposób rozliczenia jest zgodny z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.). W związku z przepisami prawa podatkowego (art. 5a pkt 6 w zw. z art. 10 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 – 9 i art. 13 pkt 8 w/w ustawy), jeżeli wnioskodawca zawierał umowy o dzieło na wykonanie usług, które wchodziły w zakres prowadzonej działalności gospodarczej, uzyskane z tego tytułu przychody stanowiły przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej. Nie ma powodów, dla których należałoby traktować aktywność zawodową wnioskodawcy w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej poprzez wykonywanie umów o dzieło w sposób odmienny na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Skoro wnioskodawca sam dokonywał rozliczenia osiąganego przychodu z tytułu wynagrodzenia za realizację umów o dzieło w ramach prowadzenia działalności gospodarczej, to z tytułu prowadzenia tej działalności powinien podlegać również ubezpieczeniom społecznym i opłacać stosowne składki. Chęć uchylenia się przez wnioskodawcę z systemu zabezpieczeń społecznych tylko z tego tytułu, że jego aktywność zawodowa polegała na realizacji umów o dzieło jest nie do zaakceptowania, cały czas bowiem ta aktywność wykonywana była w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się natomiast z koniecznością uczestniczenia w systemie zabezpieczenia społecznego przez osobę ją wykonującą. Skutkiem ustalenia, że wnioskodawca faktycznie prowadzi działalność gospodarczą w rozumieniu art.2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (jt.: Dz.u. z 2013r. poz.672) czy uprzednio art.2 ust.1 ustawy z dnia 19 listopada 1999r. Prawo działalności gospodarczej. (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.) jest obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art.6 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jt.: Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Skutek ten powstaje niezależnie od sposobu rozliczenia ubezpieczonego z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

W tym stanie rzeczy, działając na zasadzie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł stosownie do art.98, 99 i 108 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 i §12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1349 ze zm.).